

Lausunto

12.06.2025

Asia: VN/11304/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi vuoden 2026 tuloveroasteikosta sekä tuloverolain ja verotusmenettelystä annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry:n lausunto lahjoitusten verovähennyskelpoisuuden laajentamisesta 12.6.2025

Yleiset kommentit:

Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry kiittää mahdollisuudesta lausua lahjoitusten verovähennyskelpoisuuden laajentamisesta. Keskitymme lausunnossamme lahjoitusten verovähennyksen laajentamiseen nuorisojärjestön näkökulmasta.

Pidämme lahjoitusten verovähennyksen laajentamista hyvänä. Näemme sen kokeilemisen arvoisena tapana kompensoida julkiseen rahoitukseen kohdistuvia leikkauksia. Haluamme kuitenkin huomauttaa, että lahjoitukset ovat suhteellisen vaikeasti ennakoitava rahoituskanava ja näin ei voi suoraan odottaa, että ne kompensoisivat tiettyä valtion avustuksen tason laskua. Järjestöt ovat myös hyvin erilaisia oman varainhankinnan tapojen ja valmiuksien suhteen, joten esityksen hyöty kohdistunee erityisesti alkuun tietyille järjestöille, kuten lakiesityksen vaikutusten arvioinnissa todetaan.

Verovähennyskelpoisuuden kriteerit, hakeminen ja ilmoitusvelvollisuus:

Pidämme järkevänä, että verovähennyskelpoisuutta on haettava eikä näin ilmoitusvelvollisuutta automaattisesti määrätä laajennuksen piirissä oleville järjestöille.

Tunnistamme myös laajennuksen vaikutusten arvioinnissa nostetun todennäköisen hallinnollisen työn kasvun. Kannamme tästä huolta, sillä vaikka yksittäisenä toimenpiteenä tämä ei vaikuta kohtuuttomalta, näemme tärkeänä, että tämä huomioidaan laajemmassa järjestöihin kohdistuvassa jatkuvasti kasvavassa hallinnollisten vaatimusten ja hallinnollisen työn kontekstissa. Malli on omiaan kasvattamaan järjestötoiminnan ammattimaistumista ja näin ollen vähentää vapaaehtoisresurssein tehtävää työtä, joka on suomalaisen kansalaisyhteiskunnan kivijalka.

Huolenamme on myös, että järjestelmien sopeuttamiseen varattu aika on melko lyhyt, jotta vähennyskelpoisuutta voisi hakea heti 2026 alussa. Tätä aikaa lyhentää vielä epäselvyys siitä, mitä tietoja pitää kerätä lahjoittajasta, lahjoituksista ja lahjoitusten käytöstä, tietojärjestelmien vaatimuksista, jotta ne voidaan rakentaa, sekä lahjoittajaviestinnän kehittämisen ja toteuttamisen vaatima aika.

Näemme, että vähennyskelpoisuuden piiriin tulevien järjestöjen toiminnan alat on selkeästi määritelty. Kuitenkin epäselvyyksiä on vielä vähennyskelpoisten lahjoituskohteiden eli tarkemman toiminnan määrittelyn suhteen.

Meidän toiveemme hakemisen ja ilmoitusvelvollisuuden suhteen:

Toivomme, että prosessi lahjoituksesta raportointiin olisi hallinnollisesti mahdollisimman kevyt. Tätä silmällä pitäen järjestöjen hakukriteereiden ja järjestöjen raportointivelvoitteen yksityiskohdat olisivat tiedossa mahdollisimman ajoissa, jotta tarvittavat muutokset ehditään tekemään prosesseihin ja järjestelmiin. Laajennuksen myötä tulee luoda selkeät ohjeet, joiden perusteella järjestöt voivat viestiä lahjoittajille muutoksesta, jotta voimme tarjota lahjoittajille varmasti oikeaa ja selkeää tietoa, mikä lahjoitus ja milloin tehtynä on vähennyskelpoinen.

Esitysluonnoksessa todetaan, että luonnollisten henkilöiden ja kuolinpesien kohdalla lahjansaajan tiedot vuosi-ilmoitusta varten on annettava lahjoituksen yhteydessä. Tässä toiveenamme on, että yksilöintitiedot on mahdollista kerätä erikseen vain lahjoittajilta, joiden lahjoitussumma ylittää vähennyskelpoisuuden rajan. Yli 500 euron lahjoittajia on hyvin pieni osa lahjoittajista ja uuden henkilötiedon kerääminen kaikkien lahjoitusten yhteydessä voi vähentää lahjoituksia. Kaikkien lahjoitustapojen yhteydessä tietoa ei myöskään ole mahdollista kysyä tai kerätä esim. tilisiirrot, joita isojen lahjoitusten tekijät usein suosivat.

Meillä kuten useilla muillakin järjestöillä on käytössä rekisteri, jossa lahjoittajan lahjoitukset kertyvät lahjoittajan tietoihin ja henkilöturvatus on mahdollista tarkistaa jälkikäteen niiltä, jotka ovat lahjoittaneet vähennyskelpoisen summan ja haluavat hyödyntää verovähennysmahdollisuuden. Tämä mahdollistaisi myös henkilöturvatuskysymisen, vaikka lahjoittajan valitseman lahjoitustavan yhteydessä ei olisi mahdollista kerätä tietoa.

Toiveemme vähennyskelpoisten toimintojen ja kohteiden suhteen:

Järjestöjen vähennyskelpoisen toiminnan on oltava selkeästi määritelty, mutta vähennyskelpoisten lahjoitusten käyttötarkoituksen olisi järjestön sisällä voida olla mahdollisimman vapaa, esim. lahjoitukset käytetään rahankeräysluvan mukaiseen tarkoitukseen.

Esityksessä on nyt määritelty nuorisojärjestöjen osalta vähennyskelpoisiksi ne järjestöt, jotka harjoittavat nuorisolain 3 §:ssä tarkoitettua nuorisotyötä tai nuorisotoimintaa. Nuorisolain 3 § määrittää vain valtakunnalliset järjestöt, joten esimerkiksi alueellisille järjestöille tehty lahjoitukset voivat käyttötarkoituksena jäädä laajennuksen ulkopuolelle, jos niitä ei koota valtakunnallisen keskusjärjestön kautta. Kuitenkin osa lahjoittajista halunnee lahjoittaa juuri oman alueensa tai paikalliseen nuorisotoimintaan. Lahjoituksen käyttötarkoituksessa olisi hyödyllistä tätä silmällä pitäen olla mahdollisuus kohdentaa tietyn alueen tai paikalliseen nuorisotoimintaan, tai keskusjärjestön voida ohjata näitä tarpeen mukaan tilanteissa, joissa lahjoitukset kootaan sen kautta.

Esityksessä todetaan, että vähintään yhdeksi lahjoitusten käyttötarkoitukseksi pitää rahankeräysluvassa olla mainittu esityksessä mainittu vähennyskelpoinen kohde. Tämän kannalta on oleellista, että lahjoitusvaiheessa voimme kertoa lahjoittajalle selkeästi, millaisiin kohteisiin heidän tulisi lahjoittaa, jotta lahjoitus on vähennyskelpoinen. Näemme, että liian tarkkaan rajatussa ja esimerkiksi tiettyihin lain pykäliin tai termeihin sidotussa määritelmässä on suurehko riski virheisiin. Näemme, että löyhempi, esim. toiminnanalaan kohdennettu lahjoitus tulisi olla riittävä. Nykyisellään rahankeräyslupamme mukaan keräämme varoja partiotoiminnan tukemiseen, mutta emme ole rahankeräysluvassa eritelleet toiminnan kohderyhmiä. Peruskirjamme mukaisesti Suomessa partiotoiminnan kohderyhmänä ovat 7–25-vuotiaat lapset ja nuoret, joiden toimintaa aikuiset ohjaavat ja tukevat.

Myös ilmoitusvaiheen osalta näemme, että lahjoitusten kohteiden erittelyn suhteen toteutus olisi mahdollisimman selkeä eikä vaatia yksityiskohtaisempaa raportointia, kuin mitä vähennyskelpoisten kohteiden määrittelyn taso on. Toivomme myös selkeää ja yksinkertaista mallia lahjoitusten käytön seurannalle ja ilmoitusvaiheen osalta on tärkeää, että käytön raportoinnista ei tule kohtuuttoman monimutkaista.

Laajennuksen vaikutukset:

Luonnolliset henkilöt:

Suomen Partiolaiset tekevät jo nykyisellään monipuolista varainhankintaa ja pyrimme kehittämään lahjoitustoimintaamme. Tunnistamme esityksen vaikutusarvion mukaisesti, että laajentaminen vain tietyille sektoreille lisää todennäköisesti lahjoituksia näille tahoille, ja voi myös vähentää muiden järjestöjen saamia lahjoituksia nykytasosta.

Tunnistamme myös laajennuksen myötä muodostuvan luonnollisten henkilöiden kannustimen kohdentaa lahjoituksia yksittäisille vähennykseen oikeuttaville järjestöille niin, että 500 euron järjestökohtainen raja ylittyy. Uskomme, että tämä todennäköisesti ohjaa lahjoitusten kasvuun verovähennyksen piiriin tuleville järjestöille. Kuukausittain lahjoittavat yksityiset henkilöt saattavat myös alkaa keskittämään lahjoituksiaan tietyille järjestöille, jolloin kuukausilahjoittajien määrä saattaa pudota osalla järjestöissä laskien niiden lahjoitustuottoja. Lahjoitukset todennäköisesti kohdentuvat erityisesti alkuun niille järjestöille, joilla on valmiudet toimeenpanna lahjoitusvähennyksen vaatima hallinto ja seuranta nopeammin.

Juridiset henkilöt:

Näemme yritysten ja yhteisöjen lahjoitusten kohdalla mahdollisena samankaltaista keskittymistä kuin luonnollisilla henkilöillä. Haluamme myös huomauttaa, että nuorisojärjestöjen yhteistyö ja tuki yrityksiltä on Suomessa vakiintunut muotoon, jossa se ei kata ainoastaan suoria rahalahjoituksia. Erilaiset sponsoroinnit, tuotteiden ja palveluiden lahjoitukset ovat merkittävä tuen muoto järjestöille. Nykyisestä esityksestä ei selviä, voiko esimerkiksi tuotteiden ja palveluiden vastikkeeton lahjoitus olla vähennyskelpoinen lahjoitus, jos niiden verotusarvo ylittää 850 euron rajan. Näiden sisällyttäminen malliin olisi omiaan kannustamaan ja edistämään myös monipuolisempaa lahjoituskulttuuria, joka myös vastaa järjestöjen erilaisiin tuen tarpeisiin.

Pidämme hyvänä, että esimerkiksi laajennuksessa määriteltyihin tarkoituksiin kohdistuviin järjestöjen kehitysyhteistyöprojekteihin ja kansainväliseen toimintaan on mahdollista lahjoittaa vähennyskelpoisesti. Me teemme myös monipuolista kansainvälistä yhteistyötä ja kehitysyhteistyöprojekteja, jotka usein painottuvat juuri nuorisotyöhön ja lapsiin, joihin emme nykyisellään kerää rahaa rahankeräysluvallamme. Huomautamme kuitenkin, että raja voi ohjata järjestöjen kehitysyhteistyön painopisteitä ja hankkeita enemmän lahjoitusvähennyksen piiriin eikä suurimman tarpeen mukaan. Tällä saattaa olla arvioimattomia ja suunnittelemattomia vaikutuksia yritysten ja yksityisten lahjoittajien tuella tehtäviin kansainvälisiin hankkeisiin ja niiden painopisteisiin.

Arvio vaikutuksista lasten ja nuorten toimintaan:

Kuten alussa totesimme, lahjoitusten kasvu kohdentunee erityisesti niille järjestöille, joiden varainhankinta on jo suhteellisen ammattimaista. Suomalainen nuorisojärjestökenttä on kuitenkin hyvin vapaaehtoispainotteinen, joten moni järjestö ei todennäköisesti ainakaan alkuun pysty hyödyntämään mahdollisuutta. Nuorisoalan ja harrastustoiminnan varainhankinta on myös usein tuotteiden myyntiä ja talkootyötä, joka ei tule ilmeisesti kuulumaan vastikkeellisuutensa myötä verovähennyskelpoisuuden piiriin, vaikka joissain tapauksissa se saattaa ylittää verovähennyskelpoisuuden rajan.

Nuorisoalan järjestöjen merkittäviä rahoittajia ovat lisäksi valtion ohella kunnat ja erilaiset säätiöt. Kuntien valtionosuuksiin kohdentuvien säästöjen voinee olettaa vaikuttavan myös nuorisojärjestöjen rahoitukseen. Järjestöt pyrkivät myös rahoittamaan toimintaansa jäsenmaksuilla ja tapahtumien osallistumismaksuilla. Vähennyskelpoiset lahjoitukset ovatkin suhteellisen rajallinen osa nuorisojärjestöjen rahoituspohjaa.

Suhtaudumme varauksella siihen, kattaako verovähennyskelpoisuuden laajentaminen nykyisellään juuri nyt tapahtuvaa kustannusten noususta ja julkisen tuen leikkauksista aiheutuvaa painetta nuorisojärjestöjen taloudelle, vaikka pidemmällä tähtäimellä sillä voi olla suurempi rooli kasvupotentiaalinsa myötä. Onkin tärkeää tarkastella myös muita keinoja tukea toimivaa nuorisojärjestökenttää.

Systä Kati
Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry